

Bolest ucha

Publikace Bolest ucha vznikla na základě poptávky neslyšících a nedoslýchavých osob. On-line publikace je věnována problematice bolestí ucha, jejích příčin, vyšetřovacích metod, diagnostice a následné léčbě. Pozornost je věnována akutním i chronickým bolestem ucha, bolestem s poruchou sluchu i bez poruchy sluchu. Podrobněji jsou rozebrána nejčastější onemocnění způsobující bolesti ucha. [Překlad do čj](#)

Obsah

1. Úvod	3
2. Anatomie ucha	3
3. Příznaky bolesti uší.....	4
4. První návštěva v ordinaci	4
5. Vlastní vyšetření.....	4
6. Nálezy a léčba (ošetření).....	5
6.1 Onemocnění a problémy v zevním uchu	5
6.2 Onemocnění středního ucha	6
6.3 Další onemocnění, která se mohou projevit bolestí ucha.....	8
7. Jak předcházet bolestem ucha?	8

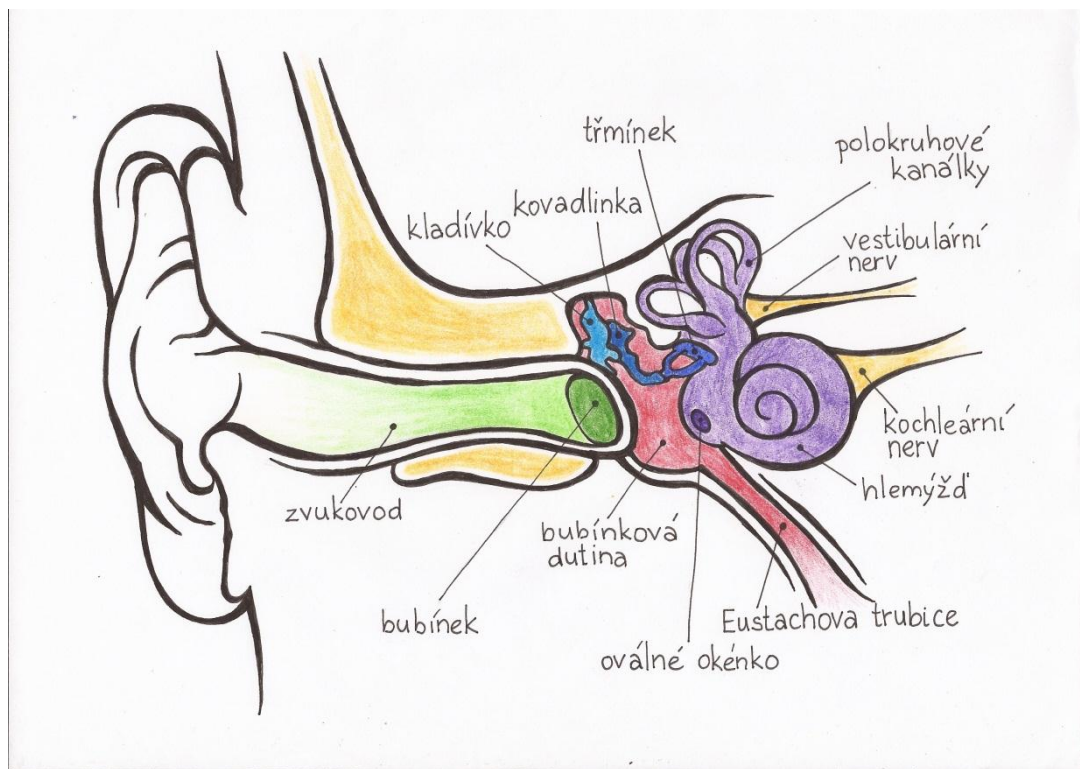
1. Úvod

Každého z nás někdy bolelo ucho a nevěděl proč, a jak si má sám pomoci. Nejčastěji mají bolesti ucha malé děti při zánětu středního ucha. Dospělí mají nejčastěji zánět zevního zvukovodu. Onemocnění uší se vyskytuje u slyšících pacientů i u pacientů se sluchovou vadou stejně. [Překlad do čji.](#)

Na internetu nebo v různých časopisech se setkáme s mnoha různými radami, jak se vyléčit, ale tyto rady většinou nefungují. Správné je navštívit ORL lékaře. Pokud je bolest akutní, nepotřebujete mít doporučení od praktického lékaře nebo pediatra. [Překlad do čji.](#)

2. Anatomie ucha [překlad do čji](#)

Abychom lépe rozuměli různým příčinám bolesti ucha, je dobré vědět, jak ucho vypadá a funguje. [Překlad do čji.](#)

3. Příznaky bolesti uší

Typickými příznaky onemocnění ucha může být:

- zaléhání,
- praskání a tlak v uchu,
- trvalá, pulzující nebo vystřelující bolest,
- bolest při tahu za boltec,
- výtok z ucha,
- horečka.

[Překlad do čji.](#)

4. První návštěva v ordinaci

Nejprve s vámi sestra nebo pracovník recepce sepíše zdravotní kartu. K tomu bude potřebovat kartičku vaší zdravotní pojišťovny, občanský průkaz a další údaje: bydliště, telefonní číslo, e-mail.

Základem vyšetření je rozhovor s lékařem. Lékař se zeptá na vaše potíže a bude se zajímat i o další vaše onemocnění, o léky, které užíváte, zda máte nějaké alergie. Je dobré si tyto údaje připravit předem. [Překlad do čji.](#)

5. Vlastní vyšetření

Otoskopické vyšetření (=vyšetření ucha) je nebolestivé vyšetření, kdy se vám lékař za pomoci zrcátka ve tvaru trychtýřku podívá postupně do obou uší a zkontroluje stav a vzhled boltce, zvukovodu a bubínku. Obvykle se začíná vyšetřením ucha, které vás nebolí. Často se používá i mikroskop, kterým vidíme zvětšený obraz uvnitř ucha. [Překlad do čji.](#)

Následuje vyšetření nosu a dutiny ústní, nosohltanu a zevního krku. V případě zvláště chronických obtíží (tlak nebo zaléhání v uchu) může lékař ještě zhotovit tympanogram a audiogram. Lékař všechna tato vyšetření provádí, aby určil přesnou diagnózu. [Překlad do čji.](#)

6. Nálezky a léčba (ošetření)

6.1 Onemocnění a problémy v zevním uchu

Mazová zátka: často se stane, že je zvukovod z části nebo zcela uzavřen ušním mazem. Pacient cítí zalehnutí nebo až bolestivý tlak. V tomto případě lékař provádí vyčištění pomocí štětčiek a drobných háčků nebo udělá výplach ucha. Výplach se provádí tak, že do zvukovodu je zaveden proud vody (speciální stříkačkou nebo ušní sprchou). Voda musí být ohřátá přibližně na teplotu těla. Proud vody způsobí vyplavení mazu. Voda, vyteklá z ucha, je zachycována do nádoby, kterou drží sestra nebo pacient pod uchem. Po výplachu je potřeba znovu zvukovod zkontrolovat a případně odsát tenkým odsavačem zbytky vody a mazu. Pokud se ošetření provádí šetrně, není bolestivé. [Překlad do čzi.](#)

Zánět zvukovodu (otitis externa): pacient pociťuje silící bolest ucha, která se zhorší při dotyku ve vchodu do zvukovodu, postupně dochází i k zalehnutí ucha. Může se objevit výtok z ucha. Pacient nebývá nachlazen. Častěji k tomu dochází v létě, po koupání. Opakované záněty zvukovodu mohou mít uživatelé sluchadel. Při vyšetření vidíme zarudnutí a otok kůže zvukovodu, který může zvukovod úplně uzavřít. Pacient při zavádění ušního zrcátka pociťuje větší bolestivost. Když je zánět rozvinutější, šíří se do okolí zvukovodu. Proto se mohou zvětšit lymfatické uzliny v okolí a může se objevit horečka. [Překlad o čzi.](#)

Při mírném zánětu používáme kapky nebo masti s účinkem proti bolesti, otoku a zánětu. Je hodné chlazení zevního ucha studeným (nikdy teplým) obkladem a užívání tablet proti bolesti. Při těžkém zánětu doplňujeme léčbu ještě celkovými antibiotiky, aby nedošlo k šíření infekce na okolní měkké tkáně. Před návštěvou lékaře nedoporučujeme domácí výplachy ucha žádnými prostředky či zahřívání teplými obklady. [Překlad do čzi.](#)

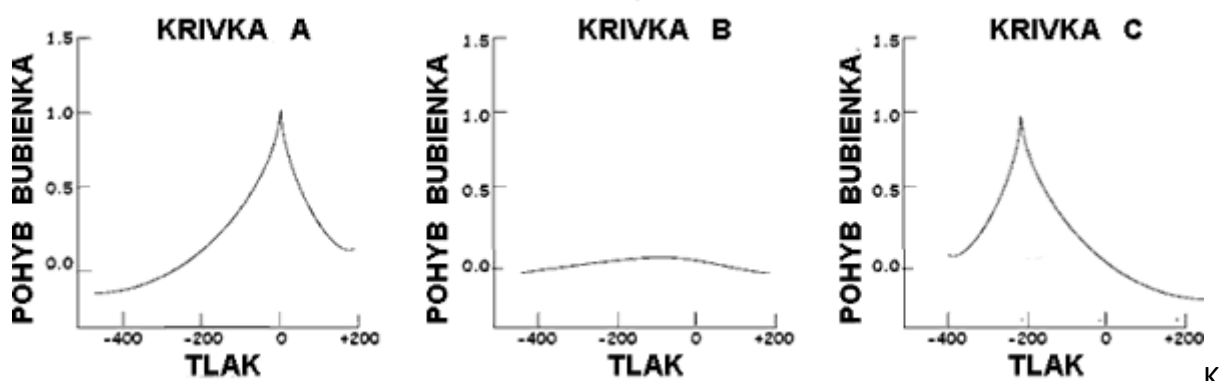
Cizí těleso ve zvukovodu: nalézáme nejčastěji u dětí. Při hře si mohou malé části hraček nebo korálky vsunout do zvukovodu. Kůže zvukovodu reaguje na cizí těleso zánětem, jehož výsledkem je bolest ucha. Cizí těleso je potřeba opatrně vyjmout a zvukovod ošetřit mastí nebo ušními kapkami s protizánětlivým účinkem. Druhým nejčastějším nálezem je přítomnost hmyzu ve zvukovodu. Odstraní se jednoduše výplachem. [Překlad do čzi.](#)

6.2 Onemocnění středního ucha [překlad do čji](#)

Katar Eustachovy trubice (tubotympanální katar) se projevuje zaléháním ucha a občasnou bodavou bolestí v uchu, většinou dohromady s nachlazením („rýmou“). Při smrkání může pacient cítit „zapraskání“ v uchu, spojené s dočasným odlehnutím. Při vyšetření s použitím mikroskopu vidíme vpáčený bubínek (z důvodu podtlaku ve středouší). [Překlad do čji](#).

Když je bubínek průhledný a vidíme za ním tekutinu s bublinkami vzduchu, je to z důvodu špatného otevírání Eustachovy trubice, která je kvůli zánětu oteklá. Otéká také sliznice v horních dýchacích cestách. Nedostatek vzduchu se správným tlakem, který proudí Eustachovou trubicí z nosohltanu do středouší, vytvoří podtlak. Pokud je ve středouší podtlak, sliznice ve středouší začne produkovat tekutinu a silným smrkáním se do ní dostávají bublinky vzduchu. Pokud je bubínek průhledný, objeví se za bubínkem tekutina s bublinkami vzduchu. [Překlad do čji](#).

Výsledek vyšetření potvrdí tympanometrické vyšetření. Na grafu vidíme křivku C (podtlak ve středouší) nebo křivku B (tekutina ve středouší). [Překlad do čji](#).

léčbě používáme kapky nebo spreje do nosu, protože musíme léčit horní dýchací cesty. Léky obsahují různé kombinace látek proti zánětu a hlavně proti otoku, abychom obnovili funkci Eustachových trubic. Kontrolní tympanometrické vyšetření po vyléčení zánětu nám ukáže křivku A (správný tlak ve středouší). Vyšetřením sluchového prahu (audiogram) na obou uších potvrdíme původní stav sluchu. [Překlad do čji](#).

graf

Záněty trpí často děti s alergiemi, protože jejich horní dýchací cesty (nos, nosohltan, Eustachova trubice a vedlejší nosní dutiny) mají trvale ztluštělou sliznici a ventilace středouší přes Eustachovu trubici je zhoršena. Pokud je stav dlouhodobý, vede k lehké nedoslýchavosti. Dospělý člověk si uvědomuje zhoršený sluch a nechá se vyšetřit, ale dítě tuto situaci nedovede popsat. [Překlad do čji.](#)

Zánět středního ucha je pravděpodobně nejčastější příčinou bolestí ucha u dětí v souvislosti s nachlazením. Příznaky jsou: trvalá bolest ucha spojená se zalehnutím, nosní sekrece, může se objevit zvýšená teplota až horečka. Pokud dojde ke spontánnímu proděravění bubínku, objeví se výtok z ucha, což obvykle přinese úlevu od bolesti. Při vyšetření vidíme překrvený, většinou vyklenutý bubínek, za ním se sbírá tekutina. Zavádění ušního zrcátka do zvukovodu nezesiluje bolest (na rozdíl od zánětu zvukovodu). Může zabolet tlak na chrupavčitý výstupek mezi uchem a tváří nebo poklep na kost za uchem. [Překlad do čji.](#)

Léčba je podobná jako u kataru Eustachovy trubice. Používají se kapky nebo spreje do nosu (vždy léčíme zánět horních dýchacích cest) a doplňujeme o ušní kapky. Podle nálezu na bubínek se rozhodujeme, zda provedeme paracentézu (propíchnutí bubínku). Cílem je uvolnit nahromaděnou tekutinu ve středouší a tím i rychleji vyléčit zánět. Při tomto ošetření lékař zavede otoskopické zrcátko a nejčastěji pod kontrolou mikroskopu, který je zavěšen na pohyblivém rameni, provede tenkou jehlou propíchnutí bubínku na přesně stanoveném místě. Je důležité, aby hlava pacienta byla fixovaná. Dětem i dospělým proto hlavu přidržuje sestra. Bubínek je velice citlivý, zákrok se z tohoto důvodu provádí skoro vždy po předchozí lokální anestezii („místním umrtvení“). Na bubínek se na několik minut umístí vatička napuštěná anestetikem. Tato procedura může být mírně bolestivá a nepříjemná, ale propíchnutí bubínku již nebolí. [Překlad do čji.](#)

Podle typu sekrece, která vytéká, rozhodne lékař, zda předepíše pacientovi ještě celková antibiotika (v případě hnisavé sekrece vždy). Při kontrolním vyšetření by mělo být (u sluchově postižených a u dětí s opakovanými záněty vždy) doporučeno funkční vyšetření sluchu zhruba za měsíc. [Překlad do čji.](#)

6.3 Další onemocnění, která se mohou projevovat bolestí ucha [překlad do čj](#)

Dentitodifficilis je obtížné prořezávání zubu, které se projeví zánětem dásně okolo zubu - stoličky (zubu moudrosti). Může být doprovázeno bolestí ucha na stejné straně. Při vyšetření je ucho v pořádku, ale v dutině ústní je vidět zarudnutí a otok v místě prořezávajícího se zubu. Zpravidla stačí lokální ošetření dásně, popřípadě odeslání pacienta k zubnímu lékaři. [Překlad do čj.](#)

Peritonsilární absces je dutina s hnisem v blízkosti krční mandle. Bolest může začínat v uchu nebo do ucha při polykání vystřeluje. Tato závažná krční infekce bývá provázená horečkou. Nález v uchu je normální. V dutině ústní vidíme otok a zarudnutí oblouku nad mandlí na postižené straně. Léčba spočívá v chirurgickém uvolnění hnisavého ložiska (punkce a rozříznutí abscesu nebo dokonce odstranění krční mandle). Je nutné užívat celková antibiotika. [Překlad do čj.](#)

Zánět čelistního kloubu bývá především u dospělých. Bolest ucha, která jej doprovází, je spojena s pohyby dolní čelisti. Ušní nález a sluchové testy jsou normální. Příčiny mohou být různé (revmatoidní onemocnění, důsledek používání masky a šnorchlu při potápění...). Doporučíme lék proti bolesti a vyšetření u zubního lékaře nebo ve speciální stomatologické poradně. [Překlad do čj.](#)

7. Jak předcházet bolestem ucha? [Překlad do čj.](#)

1. **Správná ušní hygiena:** ušní maz má ochrannou funkci na kůži zvukovodu, jeho každodenní odstraňování je chybné. Uši stačí správně čistit 1 x týdně. Rodiče by měli znát metodu, jak dětem správně čistit uši. Rychlost tvorby mazu je velmi individuální. Pokud se tvoří nadměrné množství, domluvte postup s ORL lékařem. Nebylo prokázáno, že tzv. svíčky do uší pomohou odstranit ušní maz. Použití ušního spreje je nešetrný způsob a prudký tlak tekutiny by mohl citlivý bubínek poranit. Pokud cítíte zalehnutí ucha několik dní, objednejte se u ORL lékaře. [Překlad do čj.](#)
2. Léčení a doléčení všech zánětů horních i dolních dýchacích cest je prevencí vzniku opakovaných zánětů uší, které mohou vést k přechodné nebo trvalé poruše sluchu. [Překlad do čj.](#)

3. Pokud si dítě večer nebo v noci začne stěžovat na bolest ucha, podejte lék proti zánětu a bolesti a chlaďte ucho. Pokud se stav do rána nezlepší, vyhledejte ORL lékaře nebo pediatra. [Překlad do čzi.](#)

4. Při vzletu a přistávání letadla se díky prudkým změnám tlaku hůře ventiluje Eustachova trubice, vzniká bolestivý podtlak a dítě pláče. Vhodné je v těchto chvílích od začátku podávat tekutiny nebo potraviny, které dítě nutí polykat a tím zlepšovat vyrovnávací funkci Eustachovy trubice. Dospělý člověk může pít tekutinu po doušcích, otevírat doširoka ústa nebo žvýkat žvýkačku či bonbón. Pokud nastupujete do letadla s rýmou, použijte 30 minut předem kapky do nosu nebo sprej, který pomůže na přechodnou dobu splasknout sliznici v Eustachových tubách. [Překlad do čzi.](#)